

mogel ugotoviti po dosedanjem listanju, so sicer uvrščena redka dela iz ruskega, slovaškega, ukrajinskega, baltskega etnika, toda avtorji in dela so iz zahodnih držav, ali pa segajo v dobo vojne in nemške okupacije. Edina bela vrana je, če se ne motim, »Folklor Saratovskoj oblasti« T. Akimove (Saratov 1946)... Velikanska etnografska zakladnica slovanskega sveta — če drugih dežel in narodov ne upoštevam — je omejena v MEB na boren minimum, kar je vsekakor velika škoda. Tako lahko rečem, da zastopajo slovansko etnografijo pravzaprav samo dela iz Jugoslavije! Sicer pa sodelujejo v MEB: Avstrija, Belgija, Danska, Finska, Francija, Grčija, Holandska, Italija, Jugoslavija, Madžarska, Nemčija, Norveška, Portugalska, Španija in ZDA, skupaj samo 15 držav.

Sodelavcev je navedenih 32. Toda njihova razdelitev kaže čudno nesorazmerje. Medtem ko imajo posamezne države redoma samo po enega sodelavca (Norveška in Danska jih imata po 2), jih je navedenih iz Nemčije kar 16! Res je sicer, da je nacistična Nemčija etnografijo na moč podpirala, zato je dala vprav nemška etnografija za MEB najbrž nenavadno velik delež.

Za Jugoslavijo je podpisan samo dr. Milovan Gavazzi iz Zagreba. Slovenski del pa je dejansko prispeval dr. Vilko Novak, ki se je zaradi nesoglasij s poprejšnjim vodstvom MEB (dr. P. Geiger) sodelovanju odpovedal. Dr. P. Geiger je iz zdravstvenih razlogov in zaradi starosti uredništvo nadaljnjih knjig odložil. Njegovo mesto je zavzel dosedanji sourednik MEB, dr. Robert Wildhaber. (Le-ta je naprosil za nadaljnje sodelovanje podpisanega.)

Slovenski delež obsega 12 imen: Finžgar (Makalona), Grafenauer (Lepa Vida, Narodno pesništvo), Kotnik (Bukovniki, Starosvetnosti), Lenček (Ob Jadranu), Ljubič (Ljudska umetnost, Pripovedke), Ložar (Narodopisje), Möderndorfer (Verovanja itd., Koroške narodne pripovedke), Mrkun (Etnografija velikolaškega okraja, Obrti in trgovina), Mušič (Obnova slovenske vasi), Novak (Ljudska prehrana), Turnšek (Pod vernim krovom), Zupanc (Velikan Nenasit). Naš delež bi bil lahko dokaj obsežnejši, ako bi — kakor sodim — ne bilo nesporazuma glede obsega in izbire. Sodelavci drugih držav in narodov so namreč objavili tudi članke in razprave iz periodik, kar se — kakor vidim — za Jugoslavijo ni storilo. Tako niso izčrpani letniki »Etnologa« in drugih naših revij od 1942 dalje. Kotnikove »Starosvetnosti« bi bilo kazalo razdrobiti po posameznih razdelkih. Nadalje pogrešam n. pr. Malov »Contributo«. Tudi ethnographica iz »Slovenske bibliografije 1945—1947« (Ljubljana, 1948, str. 48 vsebuje nekaj stvari, ki bi spadale v MEB: Boga Grafenauerja »Kanalska dolina« in Möderndorferjeve Koroške uganke in popevke. Te pripombe beležim samo mimogrede.

Kolikor mi je znano, naši sodelavci menda niso imeli v rokah poprejšnjega zvezka MEB (za 1939—1941) in tudi navodila za delo so bila nemara pomanjkljiva.

O popolnosti hrvatskega, srbskega in makedonskega dela v naglici ne morem soditi.

Vsekakor smo lahko zadovoljni, da je tudi naše etnografsko delo po MEB prišlo v svet.

Kadar pa bodo izdajateljstvu in uredništvu politične prilike bolj naklonjene in jima bo mogoče zbirati resnično mednarodno bibliografijo, bo to široko zastavljeno delo šele dobilo svoj pravi smisel. Toda tudi v tem bistveno okrnjenem obsegu opravlja v znanstvenem svetu veliko poslanstvo.

Niko Kuret

GIANFRANCO D'ARONCO: BIBLIOGRAFIA RAGIONATA DELLE TRADIZIONI POPOLARI FRIULANE. (Contributo.) Appendice agli »Annali della Scuola Friulana«. Udine 1950. 8°, 168 str.

Furlansko folklorno gradivo — tako pravi avtor — leži raztreseno v nešteti publikacijah. Zato »si mora vsak sam zase in vsakokrat sproti s trudom sestavljati bibliografijo o vprašanju, ki ga posebej zanima«. V želji, da bi temu vsaj deloma odpomogel, se je G. D'Arongo odločil izdati bibliografski pregled folklornih spisov iz nekaterih furlanskih periodičnih in drugih izdaj. Iz uvoda pa je mogoče sklepati, da misli to zaslužno delo nadaljevati.

V svoj pregled je to pot zajel: 1. revijo »Pagine Friulane« (1888—1907); 2. vse izdaje »Furlanskega filološkega društva« (Società Filologica Friulana) v času od l. 1919 do 1945; 3. revijo »La Panàrie« (1924—1938). Med izdajami Furl. fil. društva srečamo: 17 knjig, brošur in letičih listov, 26 letnikov kmečkoga almanaha »Il Strolie Furlan« (1920—1946) in revijo »Ce fastu?« (1925—1945).

Pregled obsega v I. poglavju 412 številke, v 2. poglavju 609 in v 3. pogl. 167 — skupaj torej 1188 številke. Ker naslovi sami le malokdaj povedo vsebino članka, je ta povsod na kratko označena. Večkrat bralec naleti tudi na dragocena opozorila na prejšnje in kasnejše sorodne številke.

D'Aroncova bibliografija nas še posebej zanima zato, ker v mejah Furlanije žive tudi Slovenci. Razumljivo je, da so v knjigi zastopani: naštel sem čez 40 člankov, ki se posredno ali neposredno dotikajo slovenskih folklornih vprašanj ali prinašajo slov. gradivo. Avtorju bi bili hvaležni, če bi nam o prvi priložnosti mogel razrešiti nekatere psevdonime iz »Pagine Friulane«: »X« (št. 4 in 18), »S l o v e n s k v e c.« (št. 82), »C. S.« (št. 83 in 162), »B e p u t« (št. 280). Nerazrešeno je ostalo tudi ime »I v a n« (št. 59 tuk. bibliografije); prepričan pa sem, da je pisec člančiča (»A proposito di storielle popolari« — Pag. Friul. II, 95) naš rojak Ivan TRINKO, ki je slovenski javnosti predstavil »krivjopete« že pet let poprej v LZ IV 229.

Furlanom, našim zahodnim sosedom, moramo samo čestitati, da so že pristopili k delu, ki je pri nas komaj pobožna želja redkih posameznikov, čeprav vsi in ob vsakem koraku krvavo občutimo pomanjkanje podobnih priročnikov. Doklej bomo vsak zase brskali po »Novicah«, »Slov. glasniku«, »Kresu«, LMS itn. itn.? Mar ni to zamudno in težaško delo nesmotrno? En sam človek bi mogel v ne predolgem času in brez večjega truda olajšati delo neštetim raziskovalcem.

M. Matičetov

GAETANO PERUSINI: ANTICHE USANZE FRIULANE. Estratto da »Lares« 1949, fasc. 1—2. Firenze, Olschki.

Pisec, ki že dlje časa zbira podatke o furlanskih običajih, zelo skrbno pretresa tudi listinsko gradivo, posebej v sodnem arhivu možaške opatije: njeno fevdalno »ozemlje je bilo odprto z juga italijanskim vplivom, s severa nemškimi in z vzhoda slovanskim«, zato je ta arhiv nadvse dragocen vir. Iz svojih bogatih izpiskov G. P. to pot poroča o tožbi iz l. 1559: pred hišo tožitelja P. Moroldi iz vasi Moggio Inf. se je pojavila neke noči skupna mladeničev, ki so trobili na rog in metali blato in vodo skozi okno na postelj, kjer je spal Moroldi z ženo. To se je naslednjo soboto ponovilo še v hujši obliki. Na zaslišanju je eden tožencev povedal, da je bilo trobilno — bezgovo. Ker tu ne moremo slediti vsem piščevim izvajanjem, ustavimo se za hip le ob bezgu (sambucus nigra, n. Holunder).

Cedajski statut iz l. 1307—1309 določa, »quod nullus conducatur aliquam puellam vel mulierem circa sanctum sambucum, nisi publicas meretrices«. Oborožen z novo odkrito listino iz l. 1476, G. P. ugotavlja, da gre za razposajeno pomladansko slavje okoli bezgovega drevesa na mestnem trgu. Vendar je ob razpoložljivem gradivu težko pritrčiti Perusiniju, da bi bil bezeg predmet nekakšnega čiščenja, čeprav ima to mnenje vplivnega zagovornika v osebi P. S. Leichta. Primer furlanskega starčka iz doline But, ki se je odkrival bezgu, ne potrjuje takega sklepa. Iz slov. gradiva (prim. Möderndorfer, Koroške nar. pripovedke. DSM 1937, 35—7) bi prej sledilo, da je to bilo spoštovanje zaradi zdravilnih moči rastline. (Pregled starih ljudskomedicinskih tekstov bi verjetno marsikaj pojasnil glede vloge bezga v običajih in verovanjih.) Vprašanje zase pa so seveda nedvomne zveze bezga z erotiko. Tu bi veljalo omeniti slovensko izročilo o dekletih, ki so na kresni ali na božični večer tresla bezgovo drevo, da bi prišla do moža (gl. Möderndorfer, Verovanja ... Slovencev. II. DSM 1948, 120, 318). Brez komentarja navajam tudi otroško pesmico iz Koprive na Krasu: »Tudli tidli — Smo ga vidli — Tam po placi skače — Ima jehaste hlače — Srajco s kotenine — Curo z bezgovine« (št. 594 moje rokopisne zbirke).